

De natuur als sterkste bondgenoot

De klimaatverandering kenmerkt zich met extremen. Lange droge periodes en waterschaarste gaan hand in hand met grote wateroverlast door hevige regenval op korte tijd. Een probleem dat vraagt om een aanpassing van onze omgeving en ons eigen gedrag. In Rotselaar lopen drie cruciale projecten om de impact van de waterproblematiek te beperken.

In juli 2021 werd de zware impact van de klimaatverandering pijnlijk duidelijk. Na dagen van onophoudende, zware regenval waren de gevolgen groot. En dat is geen alleenstaand feit. De klimaatverandering zal meer en meer periodes van droogte en wateroverlast met zich meebrengen. Daarom wil de gemeente zich zo goed mogelijk voorbereiden om de impact op mensen, omgeving en woningen te beperken.

Daarvoor lopen er drie belangrijke projecten: het Sigmaplan voor de Demer, een aanpak van de Wingevallei en een aanpak van de oeverzones van de Winge. Door gerichte, bestudeerde maatregelen te nemen, wil de gemeente de waterbergingscapaciteit verhogen en beter bestand zijn tegen de extremen van klimaatverandering.

Sigma plan Demer

De Demer, die Rotselaar instroomt via Betekom en uitmondt in de Dijle ter hoogte van Werchter-Brug, speelt een cruciale rol voor de waterbeheersing binnen de gemeente. Maar de rivier kampt met twee problemen: een verdroging van de vallei en een beperkte waterveiligheid.

Vroeger had de Demer heel wat meanders en zorgde de rivier voor een bijzonder rijke natuur met veel fauna en flora. Maar het afsluiten van de meanders, om van de Demer een bevaarbare waterloop te maken, had een grote impact. De meanders droogden uit en het landschap verschaalde. Tijdens de watersnood in Werchter in 1966 werd ook de beperkte waterveiligheid duidelijk. Het was de reden om het Sigma plan op te starten.

Het Sigma plan van de Vlaamse Waterweg wil de vallei herstellen en voorkomen dat de Demer nog eens uit haar oevers treedt. Daarom zal het op grondgebied Rotselaar zes kilometer aan meanders herstellen. Die meanders doen de natuur heropleven en zorgen voor een enorme vergroting van de waterbergingscapaciteit. De vallei werkt immers als een spons en houdt water in de juiste periodes zo lang mogelijk bij.

Ondertussen werd de eerste meander al hersteld: ter hoogte van de Demerstraat in Rotselaar-Heikant. Later volgt de rest van linkeroever. Recheroever staat pas vanaf 2035 op de planning. Alle meanders werden nauwkeurig onderzocht en vormen geen bedreiging voor de woningen.

De Laak

Op de noordgrens van Werchter, met Tremelo, vind je de Laak. De laak mondt uit in de Dijle op de grens met Tremelo en kampt al langer met een lage waterstand, waardoor de natuurwaarde verloren gaat. Om de natuur te herstellen rond de Laak, krijgt de

rivier in Aarschot een gecontroleerde verbinding met de Demer. Zo krijgt de Laak afhankelijk van de situatie extra of geen water.

Wingevallei

Vanuit Holsbeek loopt de Winge dwars door Rotselaar om tussen het Meanderspad en Werchter-Brug in de Demer uit te monden. Een belangrijke waterloop die bij hevige regenval zwaar onder druk komt te staan. Dat komt omdat het water van de Demer vanaf de open monding terug naar de Winge stroomt en zo zorgt voor wateroverlast in Rotselaar.

Door de Wingevallei gecontroleerd van meer ruimte te voorzien, is er meer capaciteit om die waterdruk op te vangen. Daarvoor werden al een aantal werken uitgevoerd: het waterbufferingsgebied aan de Drielandenstraat, het bufferbekken met dijk langs de Terheidelaan, de winterdijk in de Hellicht – die vorige zomer haar nut al bewees – en het digitale sluisensysteem ter hoogte van het Wingepark.

Een beveiligingsdijk aan de Steenweg op Holsbeek en het Wingepark zorgt voor een gecontroleerde overstrooming, zodat het gebied rondom kan dienen als waterberging. De dijk beschermt de woningen, bedrijven en straten extra bij hevige regenval. De ingrepen zorgen ook voor een waardevol herstel van het ecosysteem langs de Winge.

Oeverzones Winge

Net als de Demer, kampt de Winge met een verdroging van de vallei en beperkte waterveiligheid. Daarom is het nodig om zoveel mogelijk meanders te herstellen. Daarnaast kan er nog veel waterbergingscapaciteit gewonnen worden aan de Winge op andere manieren.

In samenwerking met de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) neemt de gemeente een aantal belangrijke maatregelen. Zo wordt de Winge

geruimd en worden obstructies in het water weggehaald. Ook oeverconstructies, zoals planken, worden door de VMM weggehaald. Omdat de oever van de Winge moeilijk bereikbaar is, maakt de VMM de oevers vrij om makkelijk bij de rivier te kunnen.

Tot slot wordt de capaciteit nog verder verhoogd door delen van de oevers af te graven en door de aansluiting van de Winge op de kokers onder de E314, spoorweg en Aarschotsesteenweg beter op elkaar af te stemmen.

Extra maatregelen

Naast de drie cruciale projecten, vroeg de gemeente ook aan de gouverneur om stroomopwaarts de nodige maatregelen te nemen. Verder wil de gemeente extra inspanningen leveren in andere projecten. Zo komt er in heel wat straten een gescheiden riolering om afval- en regenwater apart te kunnen verwerken en uiteindelijk gecontroleerd af te voeren.

Daarnaast wordt ook het grachtensysteem opgewaard. De belangrijke aders die water langzaam laten infiltreren en afvoeren naar waterlopen zullen aangepakt worden in samenwerking met InterLeuven en de provincie. Tot slot komt er een plan om meer open, groene ruimte te ontwikkelen. Het plan zal afbakenen waar wel en niet meer gebouwd kan worden. Zo kan de natuur, als sterkste bondgenoot, weer helpen in de strijd tegen klimaatopwarming.

Toch nemen al die maatregelen niet alle risico's weg. Dat kan alleen door een maatschappelijke gedragsverandering die de klimaatopwarming afremt. ●